

POST.YU.M.I

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP

ISTORIJA
JUGOSLAVIJE

ПЕРСПЕКТИВЕ
PERSPEKTIVE

МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА
MLADIH ISTRAŽIVAČA

СА ПОСТЈУГОСЛОВЕНСКОГ
SA POSTJUGOSLOVENSKOG

ПРОСТОРА 2
PROSTORA 2

BEOGRAD

1-4. OKTOBAR 2025.

MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP

**„ISTORIJA JUGOSLAVIJE:
PERSPEKTIVE MLADIH ISTRAŽIVAČA SA
POSTJUGOSLOVENSKOG PROSTORA 2“
BEOGRAD, 1–4. OKTOBAR 2025.**

Program naučnog skupa i knjiga apstrakata

Urednik

dr Ognjen Tomić, naučni saradnik, Institut za noviju istoriju Srbije

**Institut za noviju istoriju Srbije,
Beograd, 2025.**

MEĐUNARODNI PROGRAMSKI ODBOR SKUPA (RECENZENTI APSTRAKATA):

dr Vesna Aleksić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Dragan Bakić, Balkanološki institut SANU, Beograd
prof. dr Biljana Šimunović Bešlin, Filozofski fakultet, Novi Sad
dr Dragomir Bondžić, Institut za savremenu istoriju, Beograd
prof. dr Klaus Buhenau, Universität Regensburg, Regensburg
dr Jovan Čavoški, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
akademik prof. dr Ljubodrag Dimić, Srpska akademija nauka i umetnosti, Beograd
dr Ljiljana Dobrovšak, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb
prof. dr Igor Duda, Filozofski fakultet, Pula
dr Sonja Dujmović, Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Sarajevo
dr Stipica Grgić, Hrvatski institut za povjest, Zagreb
prof. dr Borče Ilievski, Filozofski fakultet, Skoplje
prof. dr Ljubica Jančeva, Institut za nacionalna istorija, Skoplje
dr Ivan Laković, Istorijski institut Univerziteta Crne Gore, Podgorica
dr Aleksandar Lukić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Srđan Mičić, Filozofski fakultet, Beograd
dr Enes Omerović, Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Sarajevo
Ana Panić, Muzej Jugoslavije, Beograd
prof. dr Tanja Petrović, Institut za kulturne in spominske študije ZRC SAZU, Ljubljana
prof. dr Martin Previšić, Filozofski fakultet, Zagreb
dr Nemanja Radonjić, Filozofski fakultet, Beograd
dr Jure Ramšak, Znanstveno-raziskovalno središte, Kopar
dr Aleksandar Aleksandrovič Silkin, Institut za slovenske studije RAN, Moskva
dr Milan Terzić, direktor Arhiva Jugoslavije, Beograd
dr Sanja Petrović Todosijević, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Ivana Dobrivojević Tomić, Institut za savremenu istoriju, Beograd

ORGANIZACIONI ODBOR SKUPA:

dr Aleksandar Stojanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Aleksandar V. Miletić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Božica Slavković Mirić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Davor Stipić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Natalija Dimić Lompar, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
msr Nikola Koneski, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd (sekretar Odbora)
dr Ognjen Tomić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd (sekretar Odbora)
dr Vesna Aleksić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Vesna Đikanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

I DAN SKUPA (1. oktobar 2025)

Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića 33, Beograd

13.00 – 13.15 | Registracija učesnika

13.15 – 13.30 | Svečano otvaranje skupa

dr Vladan Jovanović, direktor Instituta za noviju istoriju Srbije

dr Milan Terzić, direktor Arhiva Jugoslavije

dr Vesna Đikanović, predstavnik Organizacionog odbora skupa

13.30 – 14.45 | I PANEL (moderatorica: dr Ivana Dobrivojević Tomić, Institut za savremenu istoriju, Beograd)

Jovana Milovanović, Kraljica Marija Karađorđević i kultura automobilizma u Kraljevini SHS/Jugoslaviji: vladarska reprezentacija i društvena uloga

Đorđe Mamula, Turizam u službi prosvete: đачke ekskurzije u Kraljevini Jugoslaviji

Ivan Milec, Pristaše režima u razdoblju šestosijećanjske diktature – primjeri iz Savske banovine 1929–1932.

14.45 – 15.00 | Pauza za kafu

15.00 – 16.15 | II PANEL (moderatorica: dr Aleksandra Đurić Milovanović, Balkanološki institut SANU, Beograd)

Amer Maslo, (Ne)Učešće delegacija jugoslavenskih muslimana na sveislamskim kongresima u međuratnom periodu

Anđelija Miladinović, Crkvena konvencija iz 1933/1934. godine između Srpske i Rumunske pravoslavne crkve: izazovi crkvene diplomatije u međuratnom periodu

Dario Drinić, Odjeci konkordatske krize u Bosni i Hercegovini 1937. godine: između sentimenta i zbilje

16.15 – 17.00 | Pauza za ručak

18.00 – 19.30 | Promocija zbornika radova *Nova istraživanja jugoslovenske prošlosti: perspektive sa postjugoslovenskog prostora. Tematski zbornik*, urednici: Natalija Dimić Lompar, Ognjen Tomić, Nikola Koneski (Beograd: INIS, 2025). | Muzej Jugoslavije, Mihaila Mike Jankovića 6, Beograd

II DAN SKUPA (2. oktobar 2025)

Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića 33, Beograd

10.00 – 11.15 | III PANEL (moderator: dr Aleksandar Stojanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd)

Ajdin Muhedinović, Pisma kao historijski izvor: ogledalo ratne svakodnevnice u Sarajevu

Andrija Mihajlov, Kestenberg arhiva u Jugoslaviji: usmena istorija jevrejske dece u Holokaustu

Uroš Miketić, Opadanje postsocijalističkog Janjeva: studija slučaja *Kosovo Oral History*

11.15 – 11.30 | Pauza za kafu

11.30 – 13.00 | IV PANEL (moderator: dr Aleksandar Životić, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu)

Evgenij Litovski, Diplomatska aktivnost Ambasade FNRJ u Atini i Konzulata FNRJ u Solunu u periodu od 1945. do 1947. godine po pitanju Makedonaca

Ane Marie Herceg, Prizadevanja jugoslovanske diplomacije na londonski konferenci namestnikov zunanjih ministrov (januar–februar 1947)

Aleksandar Andonov, Pogranični sabori (Sviždanja) između Jugoslavije i Bugarske u toku 60-tih godina 20. veka

Renata Dečman, Agrarna reforma i nacionalizacija na Kubi promatrana kroz prizmu jugoslavenskih medija i vlasti

13.00 – 13.45 | Pauza za ručak

13.45 – 15.00 | V PANEL (moderatorka: dr Ranka Gašić, Institut za savremenu istoriju, Beograd)

Ana Živković, Italijansko-srpske akademske veze u periodu između dva svetska rata (1920–1941): italijanski profesori i stručnjaci i njihovo prisustvo u intelektualnim krugovima u međuratnom Beogradu

Damjan Matković, Ekološka istorija Republike Srbije (1960–1980): nacionalni parkovi i Pokret gorana Srbije

Sanja Lukić, Sukobljene vizije: ciljevi i problemi u američko-jugoslovenskoj obrazovnoj razmeni na primeru Fulbrajtovog programa

15.00 – 15.15 | Pauza za kafu

15.15 – 15.45 | Obilazak Arhiva Jugoslavije

19.00 – 21.00 | Pub kviz | Klub studenata Filozofskog fakulteta, Beograd

III DAN SKUPA (3. oktobar 2025)

Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića 33, Beograd

10.00 – 11.15 | VI PANEL (moderatorica: dr Olga Manojlović Pintar, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd)

Nikola Ostojčić, Suđenje Ljubi Milošu: istraživački potencijali

Davor Stipić, Bogdan Bogdanović i jasenovački Kameni cvet: kreiranje Jasenovca kao opštejugoslovenskog mesta sećanja

Milica Moljski, Između politike i kulture sećanja – spomenici posvećeni žrtvama mađarske okupacije

11.15 – 11.30 | Pauza za kafu

11.30 – 12.45 | VII PANEL (moderator: dr Ognjen Tomić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd)

Nikola Damljanović, Ekonomski razvoj i nejednakost u Jugoslaviji kroz prizmu Kuznjecove hipoteze

Milan Milenković, Zanatske komore u jugoslovenskoj privredi 1949–1962.

Petar Milijić, Jugoslovenska spoljna trgovina 1962–1987.

12.45 – 13.30 | Pauza za ručak

13.30 – 14.45 | VIII PANEL (moderator: dr Marko Miljković, Institut ekonomskih nauka, Beograd)

Nemanja Mitrović, Unutrašnji, bilateralni i multilateralni izazovi finansiranja izgradnje HEPS „Đerdap 1”

Andrija Jovanović, Privredni procesi u Jugoslaviji: studija slučaja izgradnje Jugoslovenskog naftovoda (1974–1979)

Dimitrije Matić, Jugoslavija i proširenje Evropske ekonomske zajednice 1980-ih godina

14.45 – 15.00 | Pauza za kafu

15.00 – 16.15 | IX PANEL (moderator: dr Petar Dragišić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd)

Boris Mosковић, Kako bez Tita: pretpostavke i osnovne karakteristike posttitoizma u ranim 1980-im

Kaja Mujdrica, Slovenija u zabeleškama francuskih diplomata: odnos prema jugoslovenskom ideološko-političkom sistemu nakon Titove smrti

Miloš Jovanović, Koncept jugoslovenske države u predizbornoj kampanji za prve višestranačke izbore u Republici Srbiji 1990. godine

16.15 – 17.15 | X PANEL (moderator: dr Milan Gulić, Institut za savremenu istoriju, Beograd)

Milan Bogosavljević, Jugoslovenska narodna armija (1989–1992): nestanak Armije i države

Luka Vrljić, Prikaz postjugoslovenskog prostora u hrvatskim udžbenicima za osnovnu školu (1991–2025)

17.15–17.45 | Zaključna razmatranja (moderator: msr Nikola Koneski, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd)

IV DAN SKUPA (4. oktobar 2025)

10.00 – 11.00 | Okupljanje učesnika skupa u Institutu za noviju istoriju Srbije, Trg Nikole Pašića 11/IV, Svečana sala, Beograd

11.00 – 13.00 | Stručne tematske radionice, Institut za noviju istoriju Srbije, Trg Nikole Pašića 11, Beograd

APSTRAKTI IZLAGANJA I BIOGRAFIJE UČESNIKA

msr Dimitrije MATIĆ

Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

dikamatic@gmail.com

ORCID: 0009-0002-6473-5666

Jugoslavija i proširenje Evropske ekonomske zajednice tokom 1980-ih godina

Apstrakt: Glavna tema rada biće analiza jugoslovenske percepcije proširenja EEZ do kojeg je došlo tokom 1980-ih godina uklanjanjem Grčke (1981) i Španije i Portugala (1986). Svrgavanjem autoritarnih režima u Portugalu i Grčkoj 1974. i smrću španskog šefa države generala Fransiska Franka 1975. otpočeo je globalni proces koji je Semjuel Hantington nazvao *treći talas demokratizacije*. Demokratske tranzicije su ove zemlje dovele do ponovnog približavanja svojim geopolitičkim saveznicima na Zapadu, prvenstveno onih u Evropskoj ekonomskoj zajednici (EEZ). U tom periodu u odnosima između SFRJ i EEZ dominirale su ekonomske teme, te se u Beogradu na proširivanje Evropske zajednice gledalo prvenstveno iz te perspektive. Odnosi između Brisela i Beograda poboljšani su potpisivanjem Beogradske deklaracije 1976. i Sporazuma o saradnji 1980. godine, ali problemi su i dalje postojali. Stoga će u fokusu ovog rada biti proučavanje konkretnih posledica (političkih i ekonomskih) uklanjanja ove tri zemlje u EEZ na odnose sa SFRJ, dok će u tekstu biti reči i o tome kakvu novu dinamiku su ove države unele u znatno šire aspekte odnosa Beograda i Brisela.

Biografija: Dimitrije Matić je student doktorskih studija istorije na Filozofskom fakultetu u Beogradu i istraživač saradnik u Institutu za noviju istoriju Srbije. Teme njegovog istraživanja su savremena srpska i španska istorija, kultura sećanja, diplomatska istorija, Španski građanski rat i Drugi svetski rat u Jugoslaviji. Objavio je jednu knjigu i nekoliko naučnih članaka na srpskom i engleskom jeziku na temu istorije diplomatije SFRJ i politike sećanja u Srbiji i Španiji na prelazu iz XX u XXI vek.